

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoP/43/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7222201705
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:7222201705.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú: Q. F., R.. XX.XX.XXXX, bytom u otca, zastúpená kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny J., dieťa rodičov: matka: D. Z., R.. XX.XX.XXXX, D. Č. X, XXX XX J., právne zastúpená: JUDr. Milan Kuzma, advokát, so sídlom Floriánska 16, 040 01 Košice, a otec: F. F., R.. XX.XX.XXXX, D. B. X, XXX XX J., právne zastúpený: JUDr. Zuzana Tóth Slezáková, advokátka, so sídlom Hlavná 40, 040 01 Košice, v konaní na návrh otca o zmenu úpravy styku, na návrh matky o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností a na návrh matky o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Mestského súdu Košice, č.k. K2-14P/20/2022-543 zo dňa 19.07.2023, takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka mal. Q., v priebehu konania vo veci samej začatom na návrh otca, návrhom doručeným súdu dňa 14.07.2023 žiadala nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým by sa mal. Q. dočasne zverila do osobnej starostlivosti matky a do skončenia konania vo veci samej sa zrušil rozsudok Okresného súdu Košice II. (od 01.06.2023 Mestský súd Košice) sp. zn. 19P/101/2018 zo dňa 02.03.2021 v časti povinnosti matky prispievať na výživu mal. Q. mesačným výživným vo výške 100,- Eur vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, s účinnosťou od 23.03.2020.

II. Napadnuté rozhodnutie

2. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že:

„Návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 13.07.2023 z a m i e t a.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 324 ods. 1, 3, § 325 ods. 1, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 prvá veta, ods. 2, § 330 ods. 1, 2, § 331 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“); čl. 11 ods. 1, § 1, § 2 ods. 1, 2, § 360, § 367 ods. 1 až 5 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

4. Skonštatoval, že matka nepreukázala naliehavú potrebu úpravy pomerov účastníkov konania, ani nebezpečenstvo bezprostredne hroziace maloletému dieťaťu, ktoré by odôvodňovali nariadenie neodkladného opatrenia.

5. Styk mal. Q. s matkou sa realizuje v zmysle rozsudku Okresného súdu Košice II. (od 01.06.2023 Mestský súd Košice) č.k. 19P/101/2018-810 zo dňa 02.03.2021, v spojení s opravným uznesením

Okresného súdu Košice II. (od 01.06.2023 Mestský súd Košice) č.k. 19P/101/2018-829 zo dňa 03.08.2021, ktorým schválil dohodu rodičov tak, že maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti otca, matke bola určená vyživovacia povinnosť po 100,- Eur mesačne a dohodou bol upravený aj styk matky v konkrétnom rozsahu. Rodičovskú dohodu iniciovala matka mal. Q..

6. Uviedol, že rodičia mal. Q. vedia o prejavoch nezvládnutých emócií a porúch správania na strane dieťaťa. Matkou uvádzané „bitie“ maloletej zo strany otca nemal súd v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia riadne preukázané, nakoľko z matkou doložených fotografií nemožno nepochybné zistiť čas, ani okolnosti vzniknutých modrín dieťaťa, pričom obdobné fotografie už matka do spisu dokladala aj skôr. Maloletá vo svojom vyjadrení u psychologičky síce uviedla, že modriny má od otca, ale zároveň doplnila, že to bolo v čase, keď robila „cirkus“. Otec pritom už vo svojom skoršom vyjadrení uviedol, že vzhľadom na zdravotnú diagnózu maloletej, ak dôjde k neprimeraným emočným prejavom v správaní maloletej, je potrebné ju chytiť, aby si neublížila, a vtedy môžu vzniknúť aj modriny, no bitie dieťaťa opakovane a dôrazne poprel. Amoky v správaní maloletej vo svojej výpovedi potvrdila aj samotná matka. Ani v znaleckom posudku znalca N.. D. otec nevykazoval agresívne črty.

7. Súd prvej inštancie argumentoval, že napriek tomu, že matka je informovaná o tom, že mal. Q. už od roku 2020 navštevuje klinickú psychologičku N.. N., ku ktorej chodí maloletá pravidelne aj na terapiu, a ktorá aktuálnu situáciu v rodine dobre pozná, pre účely dokazovania v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia vyhľadala poradenskú psychologičku K.. Š., ktorá na základe jedného stretnutia s mal. Q. a po konzultácii s matkou, no bez pohovoru s otcom, podala do konania správu. Správa poradenskej psychologičky hodnotí otca ako rodiča, ktorý situáciu emočne nezvláda, ktorý sa správa agresívne, ktorý devalvuje matku v očiach mal. Q., a ktorého správanie je potrebné prešetriť, no zároveň táto psychologička konštatuje, že bola v kontakte len s matkou a mal. Q., s osobou otca nebola v kontakte. Preto správa z pohľadu súdu nemá dostatočnú relevanciu pre záver o správaní sa otca v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa, resp. na podporu tvrdení matky.

8. Súd prvej inštancie za nedôvodný posúdil aj návrh matky v časti o zrušenie rozsudku Okresného súdu Košice II. (od 01.06.2023 Mestský súd Košice) sp. zn. 19P/101/2018 zo dňa 02.03.2021 v časti uloženej povinnosti matky prispievať na výživu mal. Q. mesačným výživným vo výške 100,- Eur vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, s účinnosťou od 23.03.2020 až do skončenia konania vo veci samej.

III. Odvolanie

9. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka mal. Q.. Odvolanie právne odôvodnila ust. § 365 ods. písm. e), f), g), h) CSP, poukázala na správu poradenskej psychologičky K.. Š., ktorá už v roku 2020 vykonala stretnutie s mal. Q. a zdôraznila, že mal. Q. označila otca ako toho, kto jej spôsobil modriny. Taktiež poukázala na nevhodné správanie otca, upriamila pozornosť na to, že mal. Q. hovorila o nevhodnom správaní otca s krivdou, hnevom, frustráciou, bezmocnosťou. Poukázala, že mal. Q. vyjadrila túžbu byť viac s mamou, tam žiť, lebo u otca ju bijú, o nej a jej matke otec s babou hovoria zlé veci; no mal. Q. sama priznala, že keď robí „cirkus“, kričí a búcha dverami. Matka kritizovala správu psychologičky N.. N., v ktorej absentujú vyjadrenia maloletej a hodnotenie správania otca. Matka má za to, že otec maloletú manipuluje, že mal. Q. uviedla, že otec jej hovoril, že má povedať kolíznemu opatrovníkovi, že sa otec len bránil pred maloletou a nebije ju. Matka namietala obsah správy zo ZŠ z dôvodu zaujatosti riaditeľky ZŠ, ktorá je rodinou otca maloletej; tiež namietala znalecký posudok č. XX/XXXX z dôvodu neaktuálnosti. Navrhla napadnuté uznesenie zmeniť a nariadiť neodkladné opatrenie v zmysle podaného návrhu.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 234 ods. 2 CSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

13. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

14. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

15. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

16. Pri prieskume vecnej správnosti napadnutého uznesenia upriamil odvolací súd svoju pozornosť na splnenie predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia.

17. Základnými predpokladmi pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré súd musí skúmať, je teda hodnoverné osvedčenie existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi a skutočnosť odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov, že neodkladným opatrením, pokiaľ bude mať dočasný charakter, nebude vytvorený nenávratný stav, že právne účinky neodkladného opatrenia neobmedzia účastníkov neprimeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah.

18. Nariadenie neodkladného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 185 a nasl. CSP). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/149/2010 z 5.8.2010).

19. Odvolací súd mal z obsahu spisu za preukázané, že rodičia mal. Q. nežijú v spoločnej domácnosti, ich vzájomná komunikácia nie je konštruktívna, vzťahy sú napäté, rodičovské kompetencie sú spochybňované. Za preukázané mal aj to, že rozsudkom súdu prvej inštancie, č.k. 19P/101/2018-810 zo dňa 02.03.2021, v spojení s opravným uznesením č. k. 19P/101/2018-829 zo dňa 03.08.2021, ktorým súd zmenil pôvodný rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 27P/6/2015 zo dňa 30.09.2016 tak, že schválil dohodu rodičov v znení, podľa ktorého bola mal. Q. zverená do osobnej starostlivosti otca, matke bola určená vyživovacia povinnosť po 100,- Eur mesačne a dohodou rodičov bol upravený aj styk matky v konkrétnom rozsahu. Styk v rámci uzatvorenej dohody prebieha, pri realizácii však dochádza k vyhroteným situáciám. V priebehu odvolacieho konania sa vzťah medzi rodičmi mal. Q. nezmenil, matka naďalej trvá na podanom návrhu.

20. Mal. Q. boli diagnostikované rôzne choroby a poruchy (D.), vzhľadom k čomu je v škole zaradená do individuálneho vzdelávacieho programu a okrem spolupráce so školským psychológom a asistentom, spolupracuje aj so školským podporným tímom. Z vyjadrení mal. Q. vyplýva, že si je vedomá svojho neprimeraného správania, sama konštatuje toto správanie ako „cirkusy“, búcha dverami a kričí. Rodičia malotelej Q. vo výpovediach uviedli, že o jej chorobách a poruchách správania majú vedomosť.

21. Matka svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnila nevhodným správaním otca voči maloletej dcére (bitie), v dôsledku čoho má po svojom tele modriny. V zhode s konštatovaním súdu prvej inštancie ani odvolací súd nemal preukázané, aby modriny vzniknuté na tele maloletej vyplývali z „bitia“ otcom. Maloletá konštatovala, že modriny má od otca, ale v čase, keď podľa jej slov robí „cirкус“, treba konštatovať, že je to počas toho, keď sa u maloletej prejavia jej diagnostikované ochorenie - epilepsia a poruchy správania. Tieto skutočnosti uviedol aj otec, poukázal, že v čase, keď dôjde k neprimeraným emočným prejavom mal. Q., je potrebné ju pevne chytiť, aby si neublížila, a vtedy môže dôjsť aj k vzniku modrín.

22. Zo spisu vyplýva, že matka podobné výhrady, t.j. fyzické útoky otca na mal. Q. namietala aj v konaní pred súdom prvej inštancie sp. zn. 19P/101/2018, avšak nakoniec sama iniciovala uzavretie rodičovskej dohody, ktorú súd prvej inštancie rozsudkom schválil v znení, v akom sa praktizuje doposiaľ. V predmetnom konaní sa použili závery znaleckého posudku znalca N.. D. č. XX/XXXX, voči ktorým matka nemala žiadne výhrady. V odvolaní však namietala neaktuálnosť správy. K námietke matky ohľadom správy N.. N. odvolací súd konštatuje, že maloletá sa k uvedenej klinickej psychologičke dostavuje pravidelne od roku 2020, čo predstavuje dlhý časový úsek pre zistenie relevantných skutočností a pomerov v rodine mal. Q. oproti dvom stretnutiam (prvému dňa 23.09.2020, druhému dňa 29.06.2023) maloletej pri poradenskej psychologičke K.. Š.. Matka pritom o stretnutiach pri N.. N. vedomosť mala, napriek tomu sa rozhodla pre K.. Š.. V súvislosti s týmto odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že na jednej strane matka spochybňuje znalecký posudok znalca N.. D.O. pre neaktuálnosť, a na strane druhej v odvolaní matka argumentuje správou poradenskej psychologičky N.. Š. z roku 2020.

23. Matka v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ako aj v odvolaní, poukazovala na „túžbu“ mal. Q. byť viac s mamou, v dôsledku čoho neodkladným opatrením navrhovala dočasne zveriť maloletú do svojej osobnej starostlivosti. V kontexte toho odvolací súd poukazuje na rozsudok súdu prvej inštancie, č.k. 19P/101/2018-810 zo dňa 02.03.2021, v spojení s opravným uznesením č.k. 19P/101/2018-829 zo dňa 03.08.2021, ktorým súd zmenil pôvodný rozsudok súdu prvej inštancie sp.zn. 27P/6/2015 zo dňa 30.09.2016 tak, že schválil dohodu rodičov v znení, podľa ktorého bola mal. Q. zverená do osobnej starostlivosti otca, pričom túto rodičovskú dohodu iniciovala matka. Rovnako tak dáva do pozornosti vyjadrenie mal. Q. pred kolíznym opatrovníkom zo dňa 13.09.2022, ktorá na otázku starostlivosti rodičov opakovane uviedla, že nech to ostane „asi tak, ako to je“.

24. Odvolací súd nevzhladol dôvod ani na zmenu v časti týkajúcej sa zrušenia rozsudku Okresného súdu Košice II. sp. zn. 19P/101/2018 zo dňa 02.03.2021 v časti uloženej povinnosti matky prispievať na výživu mal. Q. mesačným výživným vo výške 100,- Eur vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, s účinnosťou od 23.03.2020 až do skončenia konania vo veci samej.

25. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, podľa názoru odvolacieho súdu nemožno ustáliť, že by maloletej Q. bezprostredne hrozila ujma na živote, zdraví a jej vývine v zmysle požiadavky matky. Odvolací súd tak napadnuté uznesenie postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správne potvrdil, pretože sa stotožnil s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie.

26. Odvolací súd zastáva názor, že na rozhodnutie, akého sa matka domáha, t.j. zmenu úpravy rodičovských práv a povinností, je potrebné vykonať náležité dokazovanie, z ktorého by bolo bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, aká úprava rodičovských práv a povinností je najvhodnejšia pre maloletú Q. aj s poukazom na jej zdravotný stav a správanie. Súd prvej inštancie za účelom zistenia a preukázania skutkového stavu vo veci samej sa určite náležitým spôsobom vysporiada aj s tvrdeniami a skutočnosťami, ktoré uviedla matka mal. Q., v odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie sp.zn. K2-14P/20/2022-543 zo dňa 19.07.2023, ktorým bol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 13.07.2023 zamietnutý. Odvolací súd dáva do pozornosti, že termín pojednávania vo veci samej je vytýčený na deň 20.10.2023.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).